

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3178/2016. (IX. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.948/2015/5. sorszámú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az alkotmányjogi panasz előterjesztője jogi képviselője útján 2016. április 14. napján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Pfv.II.20.948/2015/5. sorszámú ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló gyermekelhelyezés megváltoztatása, kapcsolattartás újrarendezése és gyermektartásdíj felemelése iránti megismételt peres eljárásban megállapított tényállás szerint a házasság felbontása és járulékai iránti korábbi eljárásban kötött egyezség megkötésétől a kereset benyújtásáig terjedő időtartamban lényeges körülményváltozás történt. Ezért az elsőfokú bíróság a keresetlevél benyújtása idején hatályban volt, a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (Csjt.) 72/A. § (2) bekezdése szerint megvizsgálta, hogy az elhelyezés megváltoztatása a gyermek érdekében áll-e. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2014. június 18. napján kelt 18.P.101.984/2013/56. sorszámú ítéletében a bizonyítékok együttes értékelésével és mérlegelésével arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó (felperes) nem tudta bizonyítani az alperes nevelési alkalmasságának negatív irányú megváltoztatását, ebből következően a gyermeknek az elhelyezés megváltoztatását megalapozó érdekét. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2015. február 3. napján kelt 50.Pf.638.314/2014/4. sorszámú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét nagyobb részben megváltoztatta: a felek gyermekét az indítványozónál (felperes) helyezte el. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ténymegállapításait kiegészítette és újraértékelte, mivel álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat nem teljeskörűen értékelte, egyes tényeket, bizonyítékokat nem a súlyuknak, jelentőségüknek megfelelően vett figyelembe. A bizonyítékok téves, egyoldalú értékelése miatt a gyermek valós érdekeinek okszerűtlen mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy az elhelyezés megváltoztatása a gyermek érdekével ellentétes, ezáltal indokolatlan. A Kúria a 2016. január 19. napján kelt Pfv.II.20.948/2015/5. sorszámú ítéletében a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az alperes felülvizsgálati kérelmében lényegében a másodfokú bíróság bizonyíték értékelést, az elsőfokú bíróság ítélete felülmérlegelésének megalapozottságát sérelmezte. A Kúria ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az első- és a másodfokú bíróság eltérően ítélte meg a szubjektív körülményekben történő változást, különösen az alperes azon magatartását, hogy a felperest – megalapozatlanul súlyos bűncselekmény elkövetésével vádolva – feljelentette. Ennek megfelelően különbözően ítélték meg az alperes nevelési képességét és a gyermek érdekét. A Kúria álláspontja szerint a másodfokú bíróság részben iratellenesen állapította meg a tényállást, részben a gyermek érdekének figyelmen kívül hagyásával – egyoldalúan – perdöntő jelentőséget tulajdonított az alperes feljelentésének, ezzel szemben pedig okszerűtlenül súlytalannak minősítette a perben beszerzett szakvéleményt, valamint az alperes javára szóló összes többi bizonyítékot is.
- [3] Az indítványozó álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntés sérti az Alaptörvény XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint az ő és gyermeke Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében, XV. cikkében, XVI. cikk (1) bekezdésében, valamint XX. cikk (1) bekezdésében biztosított jogát és a gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény különböző rendelkezéseit. Az indítványozó – a hiánypótlási felhívást követően – 2016. május 31. napján indítvány kiegészítést nyújtott be, amelyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozással megismételte a korábbi kérelmét. Az indítványozó a tisztességes eljárás sérelmét abban látta, hogy a Kúria egyrészt figyelmen kívül

hagyta azt a tényt, hogy az alperes őt alaptalanul, súlyos bűncselekménnyel vádolta, ebbe a kiskorú gyermeket is bevonta, a gyermeket ezzel tőle hosszú időre elzárta, másrészt figyelmen kívül hagyta a szakértői véleményeket (csak egy, a perben utolsóként beszerzett szakvéleményt értékelt, azt is hiányosan). Az indítványozó a továbbiakban előadta, hogy a Kúriának a tényállás helyes ismeretében, a perbeli adatok együttes értékelése alapján, „az alaposan detektálható jövőkép”-re tekintettel, hogyan kellett volna döntenie.

- [4] 2. Az Alkotmánybíróságnak először azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz eleget tesz-e az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem törvényi követelményeinek.
- [5] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme csak részben felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben foglalt formai követelményeknek. Az indítványozó megjelölte azokat a törvényi rendelkezéseket, amelyek az Alkotmánybíróság hatáskörét megállapítják [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, Abtv. 27. §], kifejtette az indítvány benyújtásának indokait, hivatkozott az Alaptörvényben biztosított jogaira, és kifejezett kérelmet terjesztett elő a Kúria Pfv.II.20.948/2015/5. sorszámú ítélete megsemmisítésére. Az indítványozó a kifogásolt ítélettel összefüggésben kifejtette indokait a tisztességes eljáráshoz való jog vélt sérelme tekintetében, de nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy az miért ellentétes az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével, XV. cikkével, XVI. cikk (1) bekezdésével, XX. cikk (1) bekezdésével. Nem felel meg az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott formai követelménynek a beadvány, ha az a támadott bírói döntéssel lezárt eljárások leírását és pusztán a törvényességi szempontú kritikáját, valamint az indítványozó szerint az Alaptörvény ezáltal sérülni vélt szabályai idézését tartalmazza, azok tényleges összekapcsolása nélkül.
- [6] 3. Az Alkotmánybíróság a formai követelményeknek való megfelelés vizsgálatát követően – az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján – az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 27. §-a és 29. §-a szerinti feltételeknek való megfelelést vizsgálta.
- [7] 3.1. Az indítványozó a bírósági eljárásban felperesként vett részt, így érintettsége a támadott ítéletekkel összefüggésben egyértelműen megállapítható. Az Abtv. 27. §-a azonban nem csupán az alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló ügyben való érintettséget követeli meg, hanem feltételezi az összefüggést az alapügy és az alkotmányjogi panasz eljárás között. Az alapügyben való érintettség az alkotmányjogi panasz eljárás szükséges, de nem elégséges feltétele. Az alkotmányjogi panasz funkciója a jogorvoslat, amely az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmét feltételezi. Ezért az alkotmányjogi panasz érdemben csak akkor bírálható el, ha az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jogai sérelmét állítja.
- [8] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog pedig a közigazgatási hatósági eljárás és nem a bírósági felülvizsgálat vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés és a hivatkozott alaptörvényi rendelkezés között így nincs összefüggés.
- [9] 3.2. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogra is, azzal az indokolással, hogy a bíróság nem vett figyelembe bizonyos tényeket, valamint figyelmen kívül hagyta a szakértői véleményeket.
- [10] Tekintettel arra, hogy a gyermekelhelyezés megváltoztatása iránti peres eljárás lefolytatása, a tényállás megállapítása és az irányadó jogszabályok alapján való értékelése kizárólag az arra illetékes bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az indítványozó a konkrét ügyben hivatkozott-e olyan eljárásjogi garanciák sérelmére, amelyek alapot adhatnának az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálására.
- [11] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza állandó gyakorlatát, mely szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra,

amikor vélt, vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.

- [12] Az Alkotmánybíróság a konkrét ügyben megállapította: annak eldöntése, hogy a bíróság milyen bizonyítékokat vett figyelembe és azokat Csjt. keresetlevél benyújtásakor hatályos rendelkezései alapján hogyan értékelte, és ennek következtében helyt adott-e gyermekelhelyezés megváltoztatása tárgyában előterjesztett felülvizsgálati kérelemnek, kizárólag anyagi jogi szabályokon alapul.
- [13] Az indítványozó tehát nem hivatkozott olyan eljárásjogi garanciák sérelmére (pl. indokolás hiánya, észszerű idő követelménye), amelyek alapot adhatnának az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálására. A bíróságok döntése szükségszerűen érinti a peres felek perbe vitt jogait és jogos érdekét. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ebből következően az indítvány nem tartalmaz sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [14] Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben foglalt formai követelményeknek, valamint az Abtv. 27. § és 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2016. szeptember 13.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/860/2016.

